

Vedtak i Transportklagenemnda - Kollektivreiser

Sammendrag

Krav om frafall av ilagt gebyr som følge av manglende skolebevis.

Dato

19.06.2018

Saksnummer

2018-01000

Tjenesteytere

AtB AS

Klager har i det vesentlige anført

Klager ble ilagt gebyr på bussen 8. mars 2018 da han ikke kunne fremlegge skolebevis.

Klager forsøkte å forklare kontrolløren at han kunne vise digitalt at han var elev ved Charlottenlund Videregående skole, men dette var ikke godt nok. Han ble derfor ilagt et gebyr på 750 kroner.

Klager krever derfor at AtB frafaller gebyret.

Tjenesteyterne har i det vesentlige anført

Klager ble den 8. mars 2018 ilagt tilleggsgebyr da han ved kontroll ikke kunne legitimere sin rett til studentrabattert reisebevis.

Det avgjørende ved bruk av studentrabattert reisebevis, er at man oppfyller retten til rabatt innen den konkrete reisekategorien. Kravet til legitimasjon ved bruk av rabatterte billetter fremgår klart av AtBs regelverk som ligger tilgjengelig på våre nettsider. Det følger av AtBs transportvedtekter at man ved kontroll skal vise gyldig studiebevis dersom man reiser med studentrabattert billett. Beviset må vise passasjerens navn, fødselsdato, studiested og hvilket semester det gyldig for. Per i dag eksisterer det ikke digitale skolebevis for videregående skole i Trøndelag fylke. AtB er kjent med at en slik løsning er under politisk behandling i fylkeskommunen. Frem til digitale skolebevis for videregående skole gjøres tilgjengelig for elevene, er det ingen digitale bevis som oppfyller AtBs krav til gyldig studiebevis for elever i videregående skole.

AtB aksepterer kun studiebevis som oppfyller våre ovennevnte vilkår. Dette blant annet for å sikre forutberegnelighet og likebehandling for våre kunder. Dersom det skulle være opp til den enkelte kontrollør å vurdere hvorvidt passasjerens har tilstrekkelig bevist at

vedkommende er student, ville det kunne føre til vilkårlig illeggelse av gebyr. Det hadde vært svært vanskelig for kundene å forutberegne hvilke regler som gjelder, og AtB ville fått vanskeligheter med å håndheve disse.

Det fremgår tydelig av AtBs transportvedtekter at man vil bli ilagt tilleggsgebyr dersom den reisende ved billettkontroll ikke kan legitimere sin rett til rabattert billett. Selv om man i ettertid av kontrollen kan fremlegge bevis på at man er legitimert til å bruke studentrabattert billett, frafaller ikke AtB gebyret.

Det er dessverre mange av våre reisende som misbruker vår tillit, og AtB har derfor valgt å tolke regelverket strengt. Det innebærer at AtB ikke skiller mellom det å reise med rabattert billett uten bevis for retten til rabatt, og det å reise helt uten billett. Det er fordi en rabattert billett kun regnes som gyldig når den fremvises sammen med legitimasjon for rabatten.

AtB har sendt inn søknad til Samferdselsdepartementet om forslag til nye vedtekter hvor vi blant annet har foreslått en løsning hvor kunder, på visse vilkår og mot et lavere administrasjonsgebyr, tillater fremvisning av rabattbevis i ettertid av kontrollen. De nye vedtektene vil gjelde så snart vi mottar godkjenning fra departementet og deretter får implementert disse. Inntil videre er det viktig at AtB og våre kunder forholder seg til reglene slik de er i dag. Reglene om kravet til rabattbevis er tydelige og vi har en praksis som er forutsigbar for våre kunder. AtB ønsker dessuten å vise til Transportklagenemndas konsekvente praksis i lignende saker, blant annet i 2017-00954, 2017-02948 og 2018-03332. AtB har forståelse for at det kan oppleves som urimelig å bli ilagt gebyr når man i ettertid kan legitimere sin rett til å reise med rabattert billett. Likevel vil tungtveiende hensyn som likebehandling og forutberegnelighet innebære at det er lite rom for å vektlegge skjønnsmessige og subjektive hensyn. AtB har fulgt Transportklagenemndas anbefaling om å endre reglene, men inntil disse er godkjent og implementert, må dagens regelverk legges til grunn.

AtB opprettholder på overnevnte grunnlag tidligere avgjørelse i saken.

Nemnda bemerker

Klager ble ilagt gebyr på bussen 8. mars 2018 da han ikke kunne fremlegge skolebevis.

Kravene til dokumentasjon av rett til bruk av skolebevis fremgår av AtBs redegjørelse. AtB opplyser at det foreløpig ikke er digitale skolebevis for videregående skole som tilfredsstiller disse kravene.

Vilkårene for å ilagge gebyr var etter nemndas syn til stede.

Nemnda er gjennom flere saker kjent med at AtB konsekvent ikke godtar at dokumentasjon for rett til rabattert billett kan vises i ettertid. Den reisende har etter AtBs godkjente vedtekter heller ikke krav på dette.

Nemnda har derfor vurdert problemstillingen i disse saker nærmere. Etter nemndas syn er det grunn til å skille mellom å vise fram en billett i ettertids og å vise dokumentasjon for rett til rabatterte billetter i ettertids når den reisende har en ellers gyldig billett under reisen. Nemnda har derfor anbefalt at AtB vurderer en ordning som praktiseres av enkelte andre reiseforetak med at dokumentasjon kan vises i ettertids.

Nemnda er kjent med at AtB har fulgt opp nemndas anbefaling og foreslått en endring av reglene slik at dokumentasjon for rett til rabatterte billetter på visse vilkår kan vises i ettertids. Etter det opplyste ble vedtektsendringene sendt Samferdselsdepartementet tidlig i 2018.

Nemndas flertall, forbrukernes representanter, og bransjerepresentanten Krogh, vil i denne saken anbefale at gebyret frafalles. Flertallet viser til at klager i ettertids har fremlagt studentbevis, og hun har dermed dokumentert at hun som person var berettiget til den aktuelle billettkategori. Det synes på denne bakgrunn lite rimelig at gebyret opprettholdes. AtB har vist til at transportselskapet vil avvente Samferdselsdepartementet godkjenning av nye transportvedtekter før dagens praksis endres. Slik flertallet forstår AtB, vil en mer lempelig praksis i disse situasjonene være i strid med dagens vedtekter. Nemndas flertall er enig med AtB i at vedtektene etter sin ordlyd ikke åpner for unntak. Det er likevel flertallets syn at på grunn av de sterkt urimelige resultatene en ren ordlydsfortolkning medfører, kan vedtektene vanskelig forstås dithen at dette er tilsiktet. Etter flertallets syn bør det ses hen til hvilke hensyn det aktuelle transportregulverket skal ivareta. Reglene knyttet til billettkontroll skal blant annet ivareta selskapets økonomiske interesser og allmennpreventive hensyn, ved at de som urettmessig reiser uten billett blir tatt i kontroll og ilagt gebyr. Det er vanskelig å se at en mer lempelig praksis overfor personer som i ettertids kan dokumentere sin rett til den aktuelle billettkategori medfører at selskapets interesser blir skadelidende, økonomisk eller ut fra allmennpreventive hensyn. Den reisende derimot, blir påført et urimelig økonomisk tap, som også ut fra selskapets interesser må fremstå som unødvendig.

Nemndas mindretall, nemndas leder og bransjerepresentanten Aarre, finner etter en samlet vurdering og i betraktning av AtBs vedtektsendringene ennå ikke er godkjent, ikke grunnlag for å anbefale at gebyret frafalles. Mindretallet viser til praksis i andre tilsvarende saker i 2017 og 2018 bortsett fra sak 2018-646. Resultatet i denne saken endrer ikke mindretallets syn. Mindretallet finner imidlertid grunn til å føye til at situasjonen er lite tilfredsstillende. Det er relativt mange klagesaker omkring denne problematikken og gebyr oppleves nok svært urimelig når vedtektene for flere måneder siden ble foreslått endret.

Nemndas konklusjon blir at tilleggsavgiften anbefales frafalt.

Vedtak

Transportklagenemnda Kollektivtransport anbefaler at klager gis medhold.
Vedtaket er avsagt med dissens.

Nemndas representanter

Anne Austbø (leder)

Else Anette Grannes (Forbrukerrådet)

Kristoffer Sørli (Forbrukerrådet)

Hege Forsberg Krogh (Hedmark Trafikk)

Kristin Aarre (Ruter)